

О. Ю. Усата,

доцент, кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри прикладної математики та інформатики,

Житомирський державний університет імені Івана Франка

(м.Житомир)

МІСЦЕ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИХ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ

В статті розглядається поняття особистісно орієнтованих технологій, їх особливості. Схематично показується зв'язок освітніх, педагогічних технологій, технологій навчання, виховання, управління, здоров'язберігаючих та інформаційних технологій у особистісно орієнтованому навчально-виховному процесі вищого навчального закладу. Зосереджується увага на різновидах особистісно орієнтованих технологій та необхідності їх ефективної реалізації у тісному поєднанні з інформаційно-комунікаційними технологіями.

Ключові слова. *особистісно орієнтовані технології, інформаційні технології, освітні та педагогічні технології*

The article discusses the concept of personality-oriented technologies and their features. It shows schematically the relationship of educational, pedagogic technologies, technologies of training, education and management, health preserving and information technologies in the personality-oriented educational process of higher education institution. It focuses on a variety of personality-oriented technologies and necessity for its effective implementation, in close conjunction with the information and communication technologies.

Keywords: *personality-oriented technologies, information technologies, educational and pedagogical technologies*

Враховуючи активне впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітні процеси, коли здобуття освіти особистістю може відбуватись як у навчально-виховному процесі освітніх закладів, так і поза ним,

ми надаємо особливого значення інформаційно-комунікаційним технологіям поряд з педагогічними. Розглядаючи історію розвитку технологій в освітньому процесу, ми помітили паралельний розвиток інформаційних і особистісно орієнтованих технологій.

На сьогоднішній день вітчизняні і зарубіжні науковці визначили ряд концептуальних положень, принципів і підходів, які можуть бути покладені в основу особистісної переорієнтації професійної підготовки студентів: К. Гольдштейн, А. Маслоу, К. Роджерс, Е. Фром, Г. Бал, І. Бех, Р. Гуревич, В. Давидов, І. Зязюн, В. Моляко, Н. Ничкало, І. Якиманська та багатьох інших. Проблема використання ІКТ в освітньому процесі висвітлена у працях таких науковців, як В. Биков, Б. Гершунський, Ю. Дорошенко, М. Жалдак, В. Ключко, Ю. Машбиць, В. Монахов, Н. Морзе, О. Полат, С. Раков, О. Ракітіна, О. Співаковський, О. Спирін, В. Хуторський та інші.

Проаналізувавши визначення особистісно орієнтованого навчання, провівши контент-аналіз поняття «особистісно орієнтовані технології», вимоги до них різних науковців і педагогів, ми визначаємо особистісно орієнтовані технології навчання як цілеспрямовану взаємодію суб'єктів навчального процесу, з метою формування творчої особистості як студента, так і викладача, відкритої для сприйняття нового досвіду, здатної до адаптації, самоудосконалення й самореалізації у різноманітних освітніх і життєвих ситуаціях [1, с. 25].

Особистісно орієнтовані технології повинні бути: дослідницькі, або проблемно-пошукові; дискусійні; ігрові; діяльнісні; рефлексивні [2].

У педагогічному словнику [3] зазначено, що інформаційні технології навчання – це ефективне розв'язування протиріч між обсягом знань і часом на оволодіння ними за рахунок одночасного використання максимально можливої кількості каналів сприйняття інформації, підвищенням якості контролю; між індивідуальним характером навчальної діяльності та колективним характером професійної праці. Комп'ютерні технології навчання – сукупність засобів і способів їх використання для ефективної діяльності тих, хто навчається, і викладачів в організації різних форм роботи. Ілюстративність і наочність викладання за допомогою мультимедійних технологій збільшує швидкість та

ефективність засвоєння матеріалу, дозволяє засвоювати матеріал у посиленому для кожного темпі. Така особистісна орієнтація навчання дозволяє змінювати зміст і структуру навчальної діяльності в залежності від специфіки предмета.

Варто зазначити, що інформаційні технології можуть бути як засобом досягнення навчальної мети в рамках одного уроку, курсу, так і самостійною навчальною технологією.

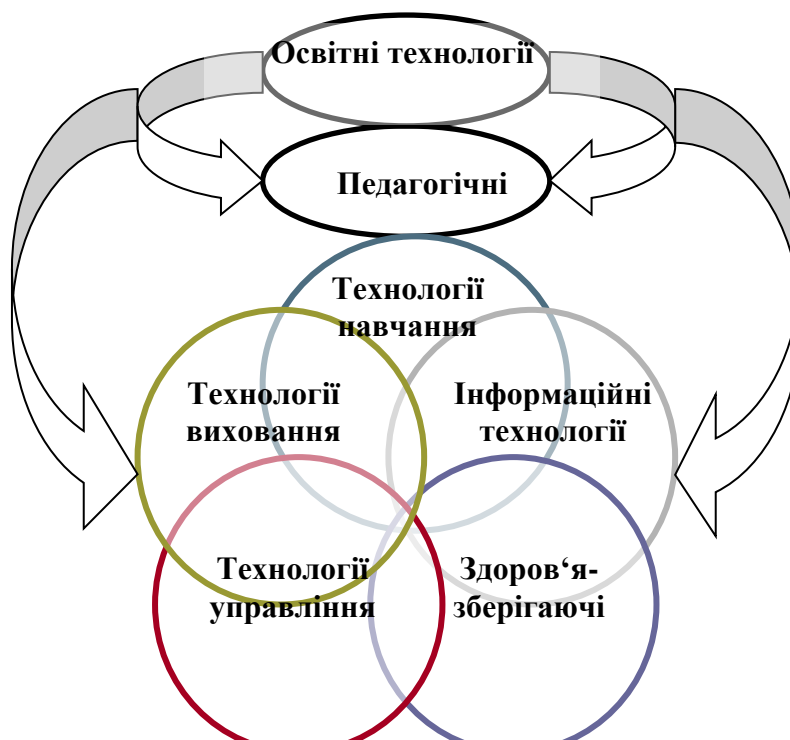

Рис. 1. Взаємозв'язок технологій

Описуючи відображені зв'язки можна зауважити, що освітні технології очолюють розглянуті технології, як загалом, так і в особистісно орієнтованому процесі. Педагогічні технології відображають тактику реалізації основної концепції. Інші технології є однаково важливими складовими і в залежності від їх спрямування, змісту, методів і форм вони можуть набувати ознак, притаманних особистісно орієнтованим технологіям.

Проаналізувавши різні погляди на класифікацію особистісно орієнтованих технологій, до особистісно орієнтованих технологій навчання, що використовуються в процесі професійної підготовки, можна віднести: модульно-розвивальні, блочно-модульні, модульно-рейтингові та інші такого типу; дослідницько-пошукові (з організацією проблемної ситуації, постановкою та виділенням протиріч, квести, веб-квести й інші); проектного типу (індивідуальні, парні, групові; творчі, ознайомлювально-інформаційні; моноредметні,

міжпредметні; такі, що можна реалізувати як на певному етапі уроку, так і протягом навчального року), групові (мікрогрупи, пари, трійки, змінні трійки, пари з подальшим об'єднанням в мікрогрупи, групи), ігрові (ділові, рольові, ситуаційно-рольові та інші) та інші, наповнені змістом особистісно орієнтованих технологій. А ефективне застосування таких педагогічних технологій у час стрімкого розвитку ІТ галузі неможливе без використання інформаційно-комунікаційних технологій, що будуть доречними у процесі упровадження кожної з вищезазначених особистісно орієнтованих технологій.

Подальшими перспективами нашого дослідження є вивчення особливостей поєднання інформаційно-комунікаційних та особистісно орієнтованих технологій у процесі професійної підготовки майбутніх учителів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Усата О.Ю. Підготовка майбутніх учителів інформатики до впровадження особистісно орієнтованих технологій навчання: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 / О.Ю. Усата ; Житомир. держ. ун-т ім. І.Франка. – Житомир, 2009. – 247 с.
2. Личностно-ориентированные технологии обучения [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://docs.google.com/document/d/1aGcwGRg0h_Yj_PkJFFQEr_cX5vSQU6yjuV7SGJ5Ch7s/edit
3. Баюк А. Ф. Педагогічний словник [Електронний ресурс] / А. Ф. Баюк, М. І. Голдованський, Г. В. Поташнікова. – Хмельницький: Вид. Хмельниц. центру ДМСУ, 2006. – 93 с. – Режим доступу: http://www.center.km.ua/metod_kab/metod_mat/6/6.html
4. Гурье Л. И. Проектирование педагогических систем: учеб. пособие [Електронний ресурс] / Л. И. Гурье. – Казань: Казан. гос. технол. ун-т, 2004. – 212 с. – Режим доступу: http://pedlib.ru/Books/1/0222/1_0222-131.shtml